

Nr 122.

Ankom till riksdagens kansli den 30 april 1937 kl. 3 e. m.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts framställning angående
inrättandet av en lotsverkets båtlånefond.*

(1:a avd.)

I propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1937/1938 hade Kungl. Maj:t bland utgifter för kapitalökning, bilaga 9, under rubriken Fonden för förlag till statsverket, punkt 6, föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, såsom kapital för Lotsverkets båtlånefond beräkna ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 19 februari 1937 dagtecknad proposition (nr 164), under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen, bland annat, att

dels besluta, att en fond, benämnd lotsverkets båtlånefond, skall inrättas, från vilken må, i huvudsaklig anslutning till av departementschefen i berörda statsrådsprotokoll angivna grunder, utlämnas lån till lotspersonal för anskaffande av motorbåtar för tjänstebruk eller för reparation eller ombyggnad av sådana båtar;

dels ock såsom kapital för Lotsverkets båtlånefond för budgetåret 1937/1938 under utgifter för kapitalökning och under rubriken Fonden för förlag till statsverket anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

Departementschefen har erinrat därom (sid. 105 i propositionen nr 164), att lotsförfattningssakkunniga framlagt förslag om inrättande av en båtlånefond för lotsverket, från vilken befattningshavarna skulle kunna erhålla lån till bestridande av vissa med båthållningsskyldigheten förenade kostnader. Jämväl statens organisationsnämnd hade i sitt betänkande rörande lotsverket framlagt enahanda förslag, vilket tillstyrkts av såväl statskontoret som kommerskollegium och lotsstyrelsen. Samma ståndpunkt hade intagits av lotsverkssakkunniga.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande:

Den lotspersonal, vilken det åligger att hålla tjänstebåtar, måste i ej oväsentlig utsträckning skuldsätta sig i och för kapitalanskaffning för nyförvärv eller mera omfattande reparationer av dylika båtar. Enligt av lotsstyrelsen på sin tid verkställd utredning utgjorde sålunda den 1 november 1934 antalet lån härför 76 stycken till ett sammanlagt belopp av 352,000 kronor. Det synes uppenbart, att, särskilt sedan tjänstebåtsbeståndet nu-

mera till övervägande delen motoriserats, anskaffning av erforderligt kapital för här förevarande ändamål är ägnad att mången gång medföra svårigheter för lotspersonalen. Enligt vad upplysts har också under gångna år erfarenheten inom lotsstyrelsen givit vid handen ett förefintligt behov av att statsverket i ifrågavarande avseende träder hjälpsamt emellan. Förslaget att i sådant syfte inrätta en särskild fond, på sätt redan skett vid tullverket, finner jag mig därför höra tillstyrka.

Lånerörelsen bör handhas av lotsstyrelsen enligt av Kungl. Maj:t utfärdade föreskrifter.

I fråga om utlåningen från fonden synes mig lämpligen böra meddelas bestämmelser i huvudsak överensstämmande med dem, vilka i brev till generaltullstyrelsen den 30 juni 1934 av Kungl. Maj:t fastställts för lån från tullverkets båtlånefond. I enlighet härmed bör gälla i stort sett följande.

Lån må utlånas till lotspersonal för anskaffande, reparation eller ombyggnad av motorbåt för tjänstebruk. Lån bör kunna beviljas till belopp, motsvarande hela anskaffnings- eller reparationskostnaden. Lotsstyrelsen bör äga att vid beviljande av lån fastställa de särskilda villkor för lånebeloppets lyftande och åtnjutande, som må finnas påkallade i syfte att trygga beloppets användande till avsett ändamål. Lån från fonden skall återbetalas inom tid och på sätt lotsstyrelsen föreskriver, därvid dock amorteringstiden icke må bestämmas längre än som svarar mot den beräkneliga tiden för den ifrågavarande motorbåtens tjänstduglighet. Räntan å lånen synes — i överensstämmelse med den ståndpunkt, som i statsverkspropositionen intagits beträffande räntefoten för vissa nuvarande utlåningsfonder — böra bestämmas till 4 procent, med skyldighet för låntagaren att framdeles vidkännas den höjning av räntefoten, som Kungl. Maj:t med hänsyn till utvecklingen av den effektiva medelräntan å den fonderade statsskulden prövar påkallad.

Liksom beträffande lån från tullverkets båtlånefond är fallet torde krav på ställande av säkerhet för lånen böra eftergivnas. Då nämligen anskaffande av säkerhet för mången låntagare sannolikt skulle komma att möta svårigheter, skulle genom uppställande av krav därå den föreslagna lånefonden till stor del förlora sitt värde. Jag erinrar i detta sammanhang om de i förslaget till kungörelse angående tjänstebåtarna vid rikets lotsplatser intagna avyttrings- och utmätningsförbuden beträffande lotspersonalens tjänstebåtar.

I enlighet med förslag av riksräkenskapsverket redovisas tullverkets båtlånefond i tullverkets räkenskaper å en särskild diversemedelstitel och har alltså icke inordnats bland statens utlåningsfonder. Såsom skäl för ifrågavarande förslag anförde på sin tid riksräkenskapsverket, att lånerörelsen icke avsåge att tillgodose ett lånebehov av den allmänna natur, som inrymdes under statens i rikshuvudboken redovisade utlåningsfonder, utan allenast inginge såsom ett led i tullverkets medverkan vid finansieringen av den av verkets egna befattningshavare tillhandahållna båtmaterialen. I anslutning till det sagda anser jag, att beträffande lotsverkets båtlånefond bör i budgettekniskt hänseende tillsvidare förfaras så, att fonden redovisas av lotsstyrelsen i dess räkenskaper å en särskild diversemedelstitel.

I fråga om kapitalanvisning till tullverkets båtlånefond föreslog Kungl. Maj:t i proposition nr 171 till 1934 års riksdag, att anslag för ändamålet skulle utgå av lånemedel och i riksstaten upptagas under utgifter för kapitalökning och under rubriken fonden för förlag till statsverket. I sin skrivelse i ämnet (nr 330) anförde riksdagen, att riksdagen icke kunnat medgiva, att medlen anvisades i enlighet med vad Kungl. Maj:t föreslagit. De för fondens inrättande erforderliga medlen syntes enligt riksdagens mening böra bestridas av tullverkets egna inkomster och alltså i riksstaten anvisas såsom

extra anslag att utgå av andra statsinkomster än lånemedel. Efter samråd med chefen för finansdepartementet har jag emellertid funnit övervägande skäl tala för att anslag för nu förevarande ändamål, vilket avser icke en verklig utgift utan ett förlagslån, därå skall gäldas ränta i vanlig ordning, bör anvisas under utgifter för kapitalökning och utgå av lånemedel. Anslaget torde i riksstaten böra upptagas under fonden för förlag till statsverket. Rän-teinkomsterna böra tillföras riksstatstiteln »övriga diverse inkomster».

I enlighet med vad lotsstyrelsen anfört torde kapitalökningsanslaget för fonden böra beräknas till 300,000 kronor.

I anslutning till vad i ärendet förutsatts anser jag, att möjlighet bör föreligga för befattningshavare, som vid tiden för fondens tillkomst häftar i skuld för tjänstebåt, att för infriande av sådan skuld efter lotsstyrelsens beprövande få lån ur fonden, dock högst till det belopp, som motsvarar båtens värde. Motsvarande medgivande lämnades vid inrättandet av tullverkets båtlånefond.

Utskottet har ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag om inrättandet av en lotsverkets båtlånefond liksom ej heller mot det ifrågasatta sättet för kapitalanvisning till densamma. Utskottet.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) besluta, att en fond, benämnd lotsverkets båtlånefond, skall inrättas, från vilken må, i huvudsaklig anslutning till av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 19 februari 1937 angivna grunder, utlämnas lån till lotspersonal för anskaffande av motorbåtar för tjänstebruk eller för reparation eller ombyggnad av sådana båtar;

b) såsom kapital för *Lotsverkets båtlånefond* för budgetåret 1937/1938 under utgifter för kapitalökning och under rubriken fonden för förlag till statsverket anvisa ett reservationsanslag, att utgå av lånemedel, av 300,000 kronor.

Stockholm den 30 april 1937.

På statsutskottets vägnar:

PETRUS NILSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Nilsson i Gränebo, Johansson i Fredrikslund, Nilsson i Malmö, Hansén, Borell, Holmström, Lindström, Rahmn, Magnusson, Bäcklund och Englund; samt

från andra kammaren: herrar Jansson i Falun, Magnusson i Skövde, Törnkvist, Strindlund, Eriksson i Stockholm, Persson i Falla, Andersson i Höör, Andersson i Prästbol, Lindberg i Umeå, Andersson i Södergård, Weijne och Bergvall.
